

ОПОЗИЦІЯ ПРОТИ ЗОЛОТОГО ЗАКОНА РОСТЕ

ВАШИНГТОН. — У сенаті вивчалася довга дебата над проектом закону про золото. Дебата тривала півшоста години. Опозиція напружила всі сили, щоби повалити проект, але прихильники закону обмежили дебат та зробили все можливе, щоби проект ухвалили якнайкорше. Провідники більшості заповідають ухвалення найдаліше в п'ятницю вечір.

Підчас дебатів головну промову проти проекту виступив сенатор Глас, один з визначніших демократів у сенаті. Сенатор Глас представив, який поганий удар американській монетарній системі завдасть закон, що дає урядові право забрати все золото з банків.

Провідники більшості відбули конференцію з президентом та заявили, що уряд годиться на обмеження обов'язуючої сили закону на три роки.

ПОПУЛЯРНІСТЬ НОВОЇ ПОЗИЧКИ УРЯДУ.

ВАШИНГТОН. — Зараз першого дня по оголошенню нової урядової позики на один біліон доларів ця позичка підписана півчерта разу.

Секретар скарбу заявляє, що вислід позички є небувалим признанням для уряду та довірам народу в силу федерального страху.

АМЕРИКАНСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ КРИТИКУЄ "НАЙРИ"

ВАШИНГТОН. — В канцелярії Американської Федерації Праці відбулася конференція провідників різних юній, зв'язаних з Федерацією Праці, на котру з'явився теж генерал Джансон, начальник уряду відбудови краю.

Представники юній предлажили ген. Джансону низку жалоб, а деякі нападали на ведення уряду відбудови краю зі шкодою для робітничих юній. Один з представників юній візників заявив Джансону, що погляди щодо корисності "Найри" для робітництва поділені.

БОРІТБГА ЗА РІВНОПРАВНІСТЬ РАС.

ВАШИНГТОН. — Конгресмен Ді Пріст, єдиний Мурин у конгресі, вніс резолюцію, щоби палата послів розслідила, чи комітет рахунків, котрий має нагляд над рестораною у палаті послів, має право виключати Муринів з ресторану.

Коли Ді Пріст подав свою резолюцію, багато конгресменів з полудневих стейтів заявили готовність говорити проти допущення Муринів до ресторанів у конгресі. Зате конгресмени з північних стейтів заповідають піддержати права Муринів.

ЮНІЯ ДЕБАТУЄ НАД ПИТАННЯМ МАШИНЕРІЇ.

ІНДІАНАПОЛІС. — Майнерська юнія "Юнайтед Майн Воркерс оф Америка" присвятила майже цілий другий день дебатуванню питання, який вплив має машинерія на майнерських робітників та який політиці держатися робітникам супроти заведення нових машин у копальнях.

Всі бєсідники погодилися, що заведення нової машинерії в копальнях має злі наслідки для робітничих зарібків. Перші бєсідники схилилися на тим, щоби робітничі організації шукали якесь спосіб, щоби не допускати машинерії до копальні. Другі бєсідники, як предсідник майнерської юнії, радили робітникам закинути війну проти механізації копальні, а замість цього звернути свої зусилля на добуття користей з заведення машинерії нарівні з підприємцями.

КУБАНСЬКИЙ ВІЙСЬКА ШЕ НЕ ВДОВОЛЕНІ.

ГАВАНА. — Вчасі, коли американський амбасадор та ново призначений Американо уряд президент та Медіетей висловлювали звичайні у випадках визнання чести, в Сансіаго вибухли величезні склади військової амуніції.

Вибух заділав сильно населення. Кажуть, що вибух викликали жовніри, невдоволені з нового уряду.

З Куби відплили знову два американські військові кораблі.

ВІДКРИТО В ТЮРМИ СЕНЗАЦІЙНИЙ СКАНДАЛ.

НЮ ЙОРК. — Комішнер поправи, що має нагляд над тюрмами, зробив наго ревізію в тюрмі на острові Сенфер та поробив там сенсаційні відкриття.

Показалося, що в'язні мали при собі зброю й різні наркотики. Ціла тюрма була пересякля рекетством. В'язні тероризували банду злочинців, котра має порозуміння з деякими тюремними дозорцями й урядниками. Деякі бандити живуть просто цими й урядниками. Наркотики паковано до тюрми при допомозі годувів.

Комішнер відобрав владу начальникови тюрми, а його заступника арештував.

УКРАЇНСЬКИЙ АСЕМБЛІМЕН ГОЛОВОЮ "СЛАВОНІК АЛАЄНС".

На першій конвенції організації "Американ Славонік Алаєнс", що відбулася дня 15 січня в Гарісбургу, Па., вибрано головою Івана Е. Малану з Філадельфії. Іншими урядниками стали: Михайло Сичак, Іван Добощ, Еуген Ротак, Іван Сєкерак і Осип Козак.

СОВІТИ КОЛЬОНІЗУЮТЬ СИБІР.

Рада народних комісарів оголосила декрет про колонізаційну акцію східних областей СРСР, яка хоче створити операційну воєнну базу на випадок війни з Японією на Далекому Сході. Цей декрет об'єднує з дня 1 січня 1934 р. та передає густе заселення східно-сибірських областей, звільняючи населення від усіх податків продовж 10 літ та спеціальне виселення колоністів. Селянщина є постійно на декрету про надбавку приватної власності в заглибних областях. Декрет підвищує платні робітників та урядовців на цих територіях. Так наприклад технічний персонал у гірничих має підвишку на 30% робітників, вчителі на 20%, урядовці на 10%. Найвищу підвишку мають одержати члени армії Далекого Сходу, а саме нижчим ступеням приблизно 50%, вищим ступеням 20%.

Совітська преса обговорює широко цей декрет, який свідчить, що міжнародне положення Совітів погіршилося і далеко не таке світле, як твердять Молотови, чи їх харківські зурі Кошорі та Постисевичі. Очевидно, що з тих об'єднань про "віднавік", "звільнення від податків" нічого не буде. Якби було, то коштом України, бо всім "звільнення" Москва на Сибірі витягнула надвишкою на Україні.

РІЗДВО НА РОБІНЗОНОВО. МУ ОСТРОВІ.

Остров, на якому провів стільки літ Робінзон Крузо, існує справді і має шир 67 мєшаків. Дефо оповідав про Рубінзона на підставі дійсної події з життя англійського капітана Олександра Селькірка, якого буря закинула на острів Хуан Фернандєс. Чимало Англіївців вибираються щороку на цей острів на Різдво. Туристи запливають там стільки гроша, що 67 мєшаків, які їх гостять, можуть і з цього заробітку жити цілий рік.

ПОСЕЛЕННЯ НА ФАРМАХ У САСКАЧЕВАНІ.

За котрих останні роки 1,639 родин скористали з провінційного плану поселення на фармах і осіли на фармах, діставши державну поміч на розведення господарств. Свій план поселення переводив саскачеванський уряд до кінця листопада м. р.

ВИЩИЙ ЗАЛІЗНИЧНИЙ УРЯДОВЕЦЬ ДЕПРАВАНТОМ.

В Катівних арештовано на порушенням сідного суду старшого залізничного асистента дирекції державних залізниць в Катівниках, А. Неведзюла. Йому закидують грошові малярства і згаданий дирекції на суму 20,000 злотих.

ПРИВІЗАЛИ ГАЄВІХ ДО ДЕРЕВА, ЩОБИ ІХ ЗЛИ ВОВКИ.

В Острові, на Віленщині, зрізали селяни в лісі землевласника кола 100 березових дерев. Лісових зловів схопили два гаєви: Демко і Неварюк. Тоді селяни кинулися на них і розб'юрили, побив їх до крові, а зчєри привязали до дерева, щоби їх зли вовки. Коли вертали вже доми, одному зпоміж селян зробилося жаль, що гаєви готували згинуті, отже вернувся нішком і відв'язав обох. Ціла ця справа своєрідного "ліну" виявилася.

Тепер поліція арештувала всіх члєнєв.

САМОГУБСТВО ПАРИ НАРЕ- ЧЕНИХ.

В Польській Лютіні на чеському Шаєську поновилися в столді 19-літній Рі. Ухерек і його наречена Степанія Циєшова. В листі, який заалишили, самовбивки висвітлюють, що вибравши собі життя тому, що їх батьки не дозволяють їм похити. Простяте теж, щоби їх похоронили у спільній домовині.

СХОПИЛИ КОЛИШНЬОГО БОЛЬШЕВИКА.

Іван Стасюк, що недавно томо зголосив свій вступ до соціально-демократичної партії, зник після цього в таємний спосіб з Чернівців. Підозрюють, що його схопили більшовики й відвезли до Росії під суд. Так приваїли лише кореспондент бугарського "Універсала". Він пише, що поліція шукає тих, котрі його схопили.

ЗАТРОЕННЯ ВЕСІЛЬНИХ ГОСТЕЙ.

У Клаужу (Румунія) відбулося весілля. Перемудом до церкви гостили весільних гостей перекуску. В церкві поємавали параз усі, хто їв ту перекуску. Покинули зараз лікарів. Одначе вони не могли нічого відлі. Безсиротно у числі 48 відвезено до шпиталю. Причина цього затроєння невідома.

НАЙБІЛЬША КНИГАРНЯ В АМЕРИЦІ

"СВОБОДА"
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ, СОЮЗ
43 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Publish. Катівні 518/5125.

ВІД ПОБОВІВ СПРАТИВ МОВУ.

В сєлі Раковий Ліс, коширського повіту, внаслідок особистих незрозумінь між Василем і Олександром Гозієм й Василем Миском вивалася бійка, що скінчилася дуже трагічно. Миск, якого брати Гозі побив палицями по голові, дістав кровоток і оинів.

В ІНСТИТУТІ ШЕВЧЕНКО- ЗНАВСТВА "НЕЗАКОЛО- ЧЕНА ТИША".

Чистка на совітській Україні не минула, "твердий український націоналізм" не в Інституті Шевченкознавства. Тепер як пише московська "Правда", "Інститут нагадує вилупил ворога. Ворог при відході зрівав мости, затруїв кришні. Тільки необхідного гни, дама може обманити незаколючена тина, яка тепер падає в стінах інституту. Ще недавно киши тут заявляти бій: три місяці тому інститут був у руках єсєрів, петлюрівських корунців, церковних провізорів, кулаків. Інститут був середовищем агітації українських націоналістів".

Як бачимо, Москва казється, що в Інституті Шевченкознавства не було стаціонарності, тільки шевченкознавство. Тепер, коли "падне незаколючена тина", коли на місці "петлюрівських хорунаків" прийшли сталінізми чи московські генерали, поспілять оди в честь "любимого вождя" і московське "шевченкознавство" буде врятоване... перед українським Шевченком.

ФАШИСТИ В БОЛГАРІ.

Італійська преса повідомляє з Софії, що там відбулися треті збори національної ради болгарських фашистів. Національна Фашистська Заграна. На зборі було 600 делегатів із провідників болгарських фашистів, Сталінізм, Засідання відбулося після відвідин національного гімну "Шуми Марія" та нового фашистського гімну. Всі присутні вперше були в однострої: темномелена сорочка з ремєнем і темномелена шапка. Промовляли: Сталінізм, проф. Буликос, інж. Тренділов, віцепрезидент софійської торговельної палати й інші. Всі бєсідники доказували коментість пїти за прикладом Італії та виповили боротьбу всім політичним партіям у Болгарії.

РОВІД НАЙМОЛОДШОГО ПОДРУЖА В ПОЛЬЩІ.

Перед роком відбудув у Варшаві малюб дочці цадика з Соколова, Лєї Моргенштерн, і внука цадика з Кальварійської Гори, Пінча Писковича. Пінча молодша мала в дні шлюбу 12 літ, а молодий — 14. Шлюб відбувся з найбільшою церемонією, після якого розпочався весільний пир, що тривав 7 днів. Одначе це подружжя не було щасливим. Молодята розсаєрувалися зараз після шлюбу. Цей рік тривав і розмови лєтракції, і щоби цими днями 13-літній подруг одержала розводний документ. Ця наймолодша розведена жінка в Польщі бачила шлюбу свого мужа якої пів години підчас шлюбу. Але перед цим, ані після цього ніколи його більше не бачила.

ЯПОНІЯ ХОЧЕ ЗГОДИ ЗІ ЗЛУЧЕНИМИ ДЕРЖАВАМИ

ТОКІО (Японія). — Японський міністер справ заграничних, Гітога, говорив в парламенті про ріжні справи, які можуть виринути в наступних двох роках, а щодо яких нема згоди між Америкою і Японією. Він підкреслив, що японський уряд буде старатися затиснути дружні зносини зі Злученими Державами і довести до взаємного порозуміння у всіх спірних справах. Він наклеював теж тих, що поширюють у Японії ідеї нацив та втягають армію до політики. Всі ті алярми про кризу і війну, говорив міністер, викликають у Японії й у світі фальшиве поняття про політику уряду, яка є миролюбна і стоїть на становищі, що коли мова про відносини Японії до Злучених Держав і Росії, то нема між ними таких справ, яких не можна бє поладити дипломатичною дорогою.

ВКЄ НЕ ДОЗВОЛЯЮТЬ НАВІТЬ БУДУВАТИ УКРАЇНСЬКІ ЦЕРКВИ.

ЛьВІВ. — Львівський магістрат відмовив проби комітету будови української церкви у Зєсєлї Новому на площі, дарований Українцєм Наорловцєм. Магістрат виправдувався тим, що, мовляв, нова церква, як дерев'яна, не може стати на терені великого Львова. Комітет будови знайшов тоді іншу площу і виконав все чого вимагають регуляційні приписи, згідно з пороюдою і плянами інжнієра-архитекта Льва Левинського. Але й те не помогло. Зате в останніх часах побудовано на тім терені аж два дерев'яні польські костели.

УКРАЇНСЬКЕ НАСЕЛЕННЯ ЗАКАРПАТТЯ.

УЖГОРОД (Закарпаття). — Закарпатська Україна, офіційно названа "Підкарпатська Русь", має згідно з переписом з 1 грудня 1930 р. всього населення 725,357 осіб, між якими є 446,916 Українців.

ЮВІЛЕЙ ОЛЕКСИ НОВАКІВСЬКОГО.

ЛьВІВ. — Українське громадянство задумує вшанувати 60-ліття нашого найвишаранішого мистця, маляра Олександра Новаківського, котрий віддав свій талант безкорисній праці для рідної культури. Новаківський є мистець пересечної мрії. Пошанувати треба його моральні принципи, його національну непохитність, його відважність при одному таборі. Він відкидав дуже часто навіть дуже примани офірти чужих, ворожих нам польських сил, що хотіли його для себе приєднати. Маючи це все на увазі, Українське Товариство Прихильників Мистецтва у Львові рішило вшанувати 60-літні роковини Новаківського виданням його монографії, яка вже в короткому часі появиться на книжковому ринку і повинна знайти в хаті кожного свідомого українського громадянина, котрому не байдужа справа нашої культури. Хочуть теж вшанувати мистця малим даром: хатю в Дорі, на площі, яку товариство вже давніше придбало. Товариство збирає вже датки на будову цієї хати. Кошторис вносить 3,000 злотих.

ШЕВЧЕНКО В КОМУНІСТИЧНИЙ РЕДАКЦІЇ.

ХАРКІВ. — Совітська влада рішила видати твори Шевченка в чистому комуністичній редакції. Такий комуністичний "Кобзар" має бути готовий уже до 120-тих роковин уродин Шевченка, які припадають у лютоту 1934 р.

КНИЖКА ПРО "ТАЛЕРГОФ".

ЛьВІВ. — Минає 20 літ від часу, коли польсько-австрійська влада загнала тисячі Українців до Талєргофу в Сирії, як "зрадників" і "російських шпїонів". Московці зробили в краю і в Америці з Талєргофу русофільську Голгофу, так, як били тільки вони одні мучилися в Талєргофі. І тому добре, що появились спомини Українця-Талєргофця, Василя Маковського, у яких він описує талєргофські страхоти. Книга називається "Талєргоф". Має 260 сторін друку. В ній все є змальоване з письменницьким хистом так пластично, що тодішні воєнні часи, зокрема муки і страждання українського народу Галичини, бачимо як на долоні. Там оповіси переживання нашого народу підчас вибуху світової війни, а далі мучеництво Талєргофця, у тім числі й автора. Добра сторона книжки та, що він підкреслює безсторонно те, що бачив людське і добре у противників, а наклеює те, що бачив невідповідного у своїх. Книга читається як найцікавіший роман.

ПРОТИ ДИКТАТУРИ.

ЛОНДОН. — Екзєкутива Партії Праці видала комунікат, який заляється проти всякої політичної диктатури. Є вона звернена проти фашистського руху, який пропугує пресовий магнат Родермер. Партія Праці твердить, що демократична форма правління є для Англії найвідповіднішою. А демократія — це вільні вибори й активний і відповідний парламент, у яким вирішують справи по відповідній дискусії й критиці.

"СВОБОДА" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
American newspaper published daily except Sundays and holidays
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожною адресою адресат платити 10 центів.
Тел. "Свобода" Montgomery 5-0498. Тел. У. Н. Союзу: Montgomery 5-1838.
Address: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НОВА ПОЛЬСЬКА КОНСТИТУЦІЯ

Заповідуювана від довшого часу нова польська конституція нарешті починає прибирати реальні форми і нині вже можемо сказати, над яким то ячком польська, «санация» так довго кудкадукала.

Проект внесла конституційна комісія, встановлена партією Пилсудського три роки тому. Три роки дулилася ця комісія, щоб видати з себе проект, і цей проект має тепер перейти поспішним ходом кризь польський сойм.

При короткій характеристиці цієї нової конституції треба передовсім підкреслити, що вона вповняє бажання маршала Пилсудського створити «сильний уряд». Під сильним урядом Пилсудський розуміє уряд, який не потребує оглядатися на парламент, ні на суд, ні на нарід. Отже нова конституція зносить майже всі обмеження влади президента, як знала дотепершня конституція. Президент може усувати міністрів, іменувати нових, ставити їх перед сойм. Міністри не відповідають перед соймом, але перед президентом сенату. Сойм має малу владу. Президент може навіть впливати на іменування свого наступника: лише, як виборче тіло» запропонує іншого кандидата, ніж запропонував президент. Край має мати право вибирати між двома кандидатами. Влада президента на випадок війни продовжується автматично до трох місяців після закінчення війни.

Як бачимо, під створенням сильного уряду для Польщі партія Пилсудського розуміє надання широким правам президентом. Ним тепер може стати вже Пилсудський, який два рази відкидав пропозицію стати президентом, бо уряд не має влади.

Ця збільшення влади в руках президента може дуже легко вдоволити людей з такою недугою, як Пилсудський, але чи зроблення слабого Пилсудського сильним зробить державу сильною, в це можна сумніватися. Сила держави не залежить від того, як сильним почувається слабкий чоловічина, що сидить на вершці, але цілком держаться держави люди, що складають державу. Зконцентрована влада може легше душити в часи кризи всякі прояви недовдоволення серед населення з політики уряду, але таке душення не скріплює краю. Воно не полагодує недовдоволення краю, а це більше його поширює.

Нова польська конституція не лікує ні одної внутрішньої недуги, яка спричинює внутрішню слабкість польської держави. Всі ті суспільні течії, що недовдоволені з Польщі, далі будуть з неї недовдоволені. До них навіть прилучаться ще нові, недовдоволені з «сильного уряду».

Що ця сила є якраз слабкістю, покажуться, як події історії поставлять Польщу перед справжньою спробою сили. А перет такою спробою вона поставлена буде зовсім певно.

ЛЮДЖІ ПІРАДЕНО.
РОЗБИТИЙ ЗБАН
(Гумореска).

Цього року знов оливік дуже зародили. Пожиточні дерева, що вже минулого року вгинались від туги, обшарили знов обильне живило, наперекір мрякам, що понизили були щирість.

Селянин Зірафа мав гарний шмат поля, засадженого оливами, синами деревами на своєму ґрунті. Квоте але Промисло. Коли побачив, що п'ять глиняних поливних збанів, які мав у поливницю, не помістять усієї оливи цього річного збору, замовив заздалегідь шість, багато більший, у Сані Стефані Камістро, де їх роблять: долоскою «франковини» до трудей, гарно череватий, що селянин старих збанів мав викинути, як гірмен серед черев.

Не треба згадувати, з таю збаном посперечався і з таю мотиним гончарем.

Та з ким то не сперечався і не задирявся Дон Льюль Зірафа? За кожну дурницю, за кожне камінчик, що впав із муру, ба за марне слово трави зараз зчинив бучу та казав сидіти мула, щоб міг бачити. І жаль було глянути, мерщій пті до міста внести стемплі й адвокатські рахунки, бо позивав до суду раз.

Також збану ще ніхто не казав сидіти мула, щоб міг бачити. І жаль було глянути, мерщій пті до міста внести стемплі й адвокатські рахунки, бо позивав до суду раз.

Тому два діли збирати оливи. Дон Льюль був наче не свій, бо не знав, який то роздирати на двоє між тими, що збирали оливи, та погодити, які приносили мула, і з тим по збирати до нового сезону бачу.

ПОЛЯКИ І УКРАЇНЦІ

(УП) Під таким наголовком митить «Дзеник Познанський» з 1. січня 1934 статтю, яка цікава для українців як самим підходом до справи так і висновками для поляків, а головним для нас, українців. Автор навіть не старається закрити цілі тієї статті. А цілою тою є звертати увагу варшавського уряду на розвій західно-українського кооперативного руху, а в першу чергу на Масло-союз, що вже віддавна коє в очі власть імущих. Автором статті є журналіст Адам Некай. Цю статтю в цілості поклаємо в перекладі до відома українського громадянства.

«Явничем, яке вже нераз стверджувало, але його ширше не обговорювано, є контраст між польською пасивністю й українською активністю на Західній Україні (в оригіналі Малопольське Восточне). Це відноситься майже до всіх віднощів життя.

«Перед війною Львів був огнищем польської роботи. Тодішня столиця «коронного краю» зкупчувала в собі польські науки й артистичні сили, мала поважні господарські інституції, добре ведену пресу, а головним: власне політичне обличчя. Цінності ці промінявали на провинцію й огортали асх поляків, навіть у далеких містечках. Всюди працювало Товариство Школи Людовей, всюди будувалося соціальні школи, всюди працювали суспільні організації. Завдяки праці й ініціативі одного тіла чоловіка, єпископа Білчеського, збудовано на протязі кількох десятків літ коло 500 каплиць та костелів, що служили полякам твердинями перед наступом винародовлення. Все те робилося виключно власними силами краю, бо віденський центральний уряд той роботи не попірав, а коли йшло про промислову розбудову краю, то навіть перешкаджав.

«По війні ситуація основно змінилася. Передовсім підупав Львів. Столиця краю стала повесітським містечком. Репрезентанти науки, літератури й штуки попереносились до інших міст, а передовсім до Варшави. Стягнули їх туди кращі умовини заробітку й ширша арена для поліску. Цен-

тральні господарські й фінансові інституції зуніформовали й майно втігнули в себе центральні державні інституції. Місто, яке правило, стало містечком, яким правлять, містечком, втісним між Карпат і збіркою замкненою границю. Були проти того вправді протести в формі «Східних Торжів», однак в зв'язку з поширенням загальної економічної кризи спроба ці не довели до ніякого позитивного успіху.

«Всід за Львовом пішла й провинція. Життя по містечках заперало. Може більше, як депресія економічна, тяжіла над людністю депресія духовна. Хлібороби, колись передові в селі, в народній праці, усунулися з неї. З могутньої залишилася лише недоволість. Сини й внуки колись великих польських ділчів позамікалися в своїх дворах, до яких виступає переведення урядом земельна реформа.

«Сокія», що за війном деяких гнізд лишився на дальшій під впливом націонал-демократії, став пасивним чинником життя й іде до повного упадку. Часом воно він є зі «Стешельмом», хоч на ділі польський елемент на Західній Україні є сьогодні заслабший, щобі дозволити собі на розкіш такої боротьби. Великі господарські установи або зовсім зникли з поверхні життя, або живіють як останками колишніх капіталів. Тут і там чути скарги на уряд, що не попірав польського елементу.

«Хтось колись сказав, що давничі поляки працювали тому, бо були під чужим пануванням. Коли бини на Західній Україні панували українці, то польська людність була назвичайно активною, була творчою іредетною. В тому висказі криється властивий психологічний підхід до справи. Польська людність звичайно темпо роботи, бо почувала себе дома і безпечною. В дійсності те почуття безпеки є лише здогадою.

«Небезека грозить польській людності через горькоцю, яку працює українці. Не звачуючи на тяжкі воєнні удари, українці скоро динувалися з депресії. Одну частину енергії

зживають вони на неадекватну роботу, а друга служить конструктивній праці. Там усі робиться з величезним запасом енергії, з великою конвенцією, і тому дає поважні висиди. Тому, що область політичної роботи не дає можливості широкого розмаю, а робота в культурній області обертається в елементарних рамках, зусилля йдуть в напрямі господарської розбудови.

«Безперечно, що й та господарська розбудова є свого роду політикою. Треба пам'ятати, що українці є такою суспільністю, серед якої гасла твердості здобули поважні успіхи завдяки опозиції проти польського тіотногового й спіртового монополію. Також життя господарське є овине опозиційною ідеєю. Деколи серед українців говориться (при цьому покинувшись на роботу познанських поляків перед війною), що війну програли тільки тому, що українці не були досить організовані й не були сильними. Колиж у будучності мається тому запобігти, то треба створити власну силу, незалежну від польської держави.

«Найкращим прикладом української праці є кооперативна Маслосоюз. В той час, як польські установи того роду не можуть існувати, згідно вегетують на маргінесі загальної господарської кризи, Маслосоюз вибів на чоло як центр закупу, переробки, продажу, а навіть експорту набли. Маслосоюз закінчує увесь край добре організовану сіткою своїх філій, має вірне уладжені крамничі продажі та здобув собі правно монополістичне становище в державі. Сирівці достарчати йому також польські двори. На продукти Маслосоюзу є на ринку потріба. Та інституція є дійсно успіхом української праці, є і слово.

«Український кооперативний рух стоїть у тісному зв'язку з рухом культурним та політичним. Цьому останньому він доставляє матеріальні засоби й крім того є резервуаром посяд для української молоді та для української революційної інтелігенції.

«На Західній Україні ведеться теж успішна праця від гаслом здобуття міст. І в цей ділий взято за точку виходу

проти себе, шпунтур капелюхом од землі, став бити себе по цилі, тувал ногами та верещав як селяни, коли оплакують смерть свого рідного. «Новий збан! Збан за чотири талари!»

Рад був збан, хто йому його розбав. Абож то можливо, щоб сам розбавив? Хтось мусів розбити зі збаном або зазнати!

Та коли? І як? Не видно було сліду сили. Невжеж прийшов би розбитий з фабрики? Деж там? Так збанови наче лавні!

Коли люди бачили, що його минала перша люта, стали спам'ятувати його, щобі впокоїлися.

Той збан можна направити. Зрештою не є так страшно розбитий. Розпався на дві частини. Зібний дротар зчипити збан, що буде наче новий.

А був у селі зі Діма (дядько Діма) Лікасі. Він придумав чудотворний ліки, проти якого навіть молат ніхто не міг відіяти, коли що ним ліпити.

Тож коли Дон Льюль хоче прийти до нього завтра довістися дядько Діма Лікасі і збан вимить буде направлений, ще й ліпший, ніж передтим.

Дон Льюль не пристає на його раду й розраду: казав, що все пропало, бо вже нема ради.

Дон Льюль не пристає на його раду й розраду: казав, що все пропало, бо вже нема ради.

Дон Льюль не пристає на його раду й розраду: казав, що все пропало, бо вже нема ради.

Дон Льюль не пристає на його раду й розраду: казав, що все пропало, бо вже нема ради.

Дон Льюль не пристає на його раду й розраду: казав, що все пропало, бо вже нема ради.

Дон Льюль не пристає на його раду й розраду: казав, що все пропало, бо вже нема ради.

так і щодо призначення. «Як ми вже згадали, українська рухливість якраз відбивається від польської пасивності. Наслідком цього є те, що край, трігати поволі польський характер. Вигляди на будучність не зовсім то ясні. Недавно в часі диспозиційних свят зявився був по справу Союз Оборонців Львова. Союз цей створив у резолюції, що будучність краю належить до того, що більше прагне. Наразі багатовоє перешкоди в цьому краю переходить з рук польських в руки українські. Українці є в наступі, а поляки у відступі».

Сільки при положенні на Західній Україні польський комплекс як щодо власності

появи першого видання його граматик, зладженої на основі. Позад себе лишає він вправно, за який він бо-звезу дорогу важкої праці та першої боротьби. Праця та була дуже ризикомантна. Сам професор черновецького університету (1884—1919), не цурався він ніколи й найчорнішої роботи. Все було для нього однаково важке: газета, календар, господарська брошура, шкільний підручник, наукова праця, популярний викад: жор; читальня, каса, Сін; краєва й державна політика; краєва культура; студентські, як мішанські вечорини й т. д. й т. д. І цілими роками, скрізь і скрізь...

Всю цю працю робив акад. Смаль-Стоцький у маленькій, але розкішній закутній квартирі, на Буковині. Тут Буковина знав наскрізь. І то не злегка. Не було одного сільця, присілка, чей не бував він. Сам відкривав читальні, каси. Бував на політичних й господарських вічах. І всі його знали. І доі пам'ятає його все довоєне українське населення.

І неукраїнське. Бож мудра реальна політика, що й провадила цілі десятки років акад. Смаль-Стоцький, при допомозі громадян, які його добре розуміли і його скрізь підтримували — та політика здобула для нашого народу не тільки поваження всього населення краю, але й дала йому провід у краєвій політиці. Якій час (від 1904 р.) усі нитки краєвої політики сходилися саме в руках академіка. Він був, правда, тільки віцемером союму, але краєм — кермував він.

Все це йшло поволі, серед незвичайних труднощів. Не треба забувати, що українську націю на Буковині треба було поволі створити, що треба було цим створити всі ті вартості, без яких нації нема: свої кошти, економічний підставу існування нації, своє власне, національне життя. І до всього цього прикладав своїх крх акад. Смаль-Стоцький, притягаючи до своїх задумів та праці нових людей, часто не тільки до національної справи байдужих, а то й ворожих...

Серед великої громадської й політичної роботи для наукової праці залишалося часу небагато. А проте — ніхто з колишніх студентів проф. Смаль-Стоцького не зміг би погодити, щоб колисьбудь він не прийшов на свій викад в університет, щоб не відбав семінарійних вправ; ніхто не міг би згадати такого випадку, щоб проф. Смаль-Стоцький ухилився від якогось наукового виступу. Автім і наукове надбання акад. Смаль-Стоцького поважає. Минулого року пройшло 40 років від заведення сучасного українського шк. Сою. Шо його заведено — найбільш його заслуга, заслуга акад. Смаль-Стоцького, 40 років минуло 1933 р. й від

Крім праці зі поля мови, акад. Смаль-Стоцький дав цілу низку студій із поля шевченкознавства, а його «Буковинська Русь» (1897) залишається одним з найкращих досліджень буковинської України можуть науково доказувати своїм воєном, що вони на Буковині — не зайшли, а нарід споконвічний, якому належаться свої права на свої землі.

Життєвий шлях академіка Смаль-Стоцького такий: народився 8-го січня 1859 р. в селі Немолові (в Радехівщині); гімназія (українська й німецька) у Львові, університет у Чернівцях та в Відні, від 1884 р. професор університету в Чернівцях і — тринадцять років (до 1914 р.) великої й відповідальної громадської, політичної, наукової економічної й т. д. праці. Підчас війни (1916—1918) — освітньо-освідомлююча праця серед полонених українців у франкшальському таборі, потім (1919—1920) постою ЗУНР у Празі, де від 1922 р. професором в українській університеті. За наукову працю проф. Смаль-Стоцького українська Академія Наук у Києві вибрала (1918) своїм дійсним членом (академіком), за великі заслуги на просвітньому полі «Просвіта» зачислила його в свої почесні члени.

75 рік життя зустрічає проф. Смаль-Стоцького в повному здоров'ю та бадьорим на душі. Бажимо йому зберегти одне й друге якнайдовше.

(«Життя і Знання»).

ПІСНІ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ.

Член Д. Ленкова)
НА МУЖЕСЬКИЙ ХОР
госпорован

«Хайло Гайворонський»
пісні:

- 1) Маєва нічка
- 2) Кладовка
- 3) Бо війна — війноу
- 4) Тілох—тілох.

Пісні ці видали накладом «Червоної Каланди» у Львові.

Ціна чотирох пісень 25 центів. Головини складає на Америку в києграді:

«СВОБОДА»

81-83 GRAND ST., 806 P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

Купуйте від Сурми, а по святах знов
буде українська програма на радіо.

